

szerint Macdonald beszédének részletes tanulmányozása után megállapítást nyert, hogy az angol és francia álláspont közt nincs alapvető ellentét. A francia delegáció meg van győződve, hogy a Népszövetségnek sikerülni fog a garancia-paktum és a leszerelési tervezet alapját összehangzásba hozni a Macdonald által ajánlott döntőbíráskodással.

Francia körökben nem hiszik, hogy Macdonald Németországnak a Népszövetségbe való belépéséhez külön kedvezményt akarna biztosítani. Németországnak a Népszövetségbe való felvétele esetén ugyanolyan eljárás kell keresztülmenni, mint minden más államnak, ami a rendelkezésre álló három hét alatt, amíg a Népszövetség ülészik, nem lehetséges.

Néhány szó a kör négyzögesítéséhez

A kör négyzögesítésének tárgyalásánál a legkülönbséget kell tennünk régi és új problémák között. A régi probléma abban áll, vajon lehetséges-e körző és vonalzó segítségével egy olyan egyenes vonalat szerkeszteni, melynek hossza a „ π ”-vel egyenlő; s ha lehetséges, hogyan kell ezen szerkesztést végre hajtani? Körző és vonalzó segítségével valamit megszerkeszteni annyit jelent, mint két egyenesnek, vagy egy egyenesnek és egy körnek, vagy pedig két körnek a metszéspontjait meghatározni. Mivel bármely egyenes pontjai közötti viszony egy kétszerezéses elsőfokú, egy kör pontjainak koordinátái között lévő összefüggés pedig egy kétszerezéses másodfokú egyenlettel fejezhető ki, ennél fogva a metszéspontok megszerkesztése annyit jelent, mint elsőfokú és másodfokú egyenleteket megoldani; s ezen megoldás ismeretes mennyiségekből történik összeadás, kivonás, szorzás, osztás és négyzetgyökvonás felhasználásával. A kör négyzögesítésének régi problémája ezokután annak a kérdésnek az eldöntése, hogy lehetséges-e olyan, az említett műveletek segítségével megoldható egész számu együtthatókkal bíró egyenletet szerkeszteni, melynek a „ π ” megoldását képezi?

Kiváló matematikusok (Lindemann, Hilbert) felsőbb mennyiségtani uton arra az egyöntetű fontos eredményre jutottak, hogy ilyen egyenlet nem létezik és így azután a kör négyzögesítésének „rég” problémája sem állja meg a helyét; Sretics György horvát ezredesnek a Kassai Ujságban közölt szerkesztési módját, tehát bármely tudományos akadémia arra bízott szakértői eljárástól, a „rég” probléma fölösleges háborgatásának” fogják minősíteni. A kör négyzögesítésének új problémája

azon kérdés eldöntése, vajon lehetséges-e olyan készüléket konstruálni, melynek segítségével a kör négyzögesíthető? Ezen kérdésre Abdank-Abakanowicz orosz mérnök adta meg a feleletet akkor, amikor „Integrál”-nak nevezett készülékét elméletileg megszerkesztette és később ezt azután Coradi zürichi mérnök meg is konstruálta. Ezen integrál segítségével valamely görbéhez, mint ugynevezett „differenciálgörbé”-hez a megfelelő ugynevezett „integrálgörbe” mindig megszerkeszthető. A kör négy-

zögesítésének problémája ezen integrálhoz nem egyéb, mint egy egység sugaru körhöz, mint „differenciálgörbé”-hez a megfelelő „integrálgörbét” megszerkeszteni és keresni azon pontokat, amelyekben ezen „Integrálgörbe” ama derékszögű koordinátarendszer függőleges tengelyét metszi, amelyre mindkét görbe pontjait vonatkoztatjuk. Ez röviden a kör négyzögesítésének problémája régi és új megvilágításban.

Magyar Gábor,
főgimnáziumi tanár.

Iskolaügyi ujítások az új tanévben

Államilag szubvencionált felekezeti iskolák.

(Saját tudósítónktól.) Az iskolaév megnyitása alkalmából a pozsonyi iskolaügyi referátus hosszabb közleményt adott ki, melyből ismertetjük a következőket:

Az állami iskoláztatás (értsd: elszlovákosítás. — Szerk.) eredményeképpen a szlovák tanulók és osztályok száma örvedetes emelkedést, a magyar és németeké esökkenést mutat fel. Pozsonyban, Kassán és Nagyszombaton a polgári iskolák mellett egyéves továbbképző tanfolyamot létesítünk, amely a történelmi országokban kiválóan bevált. Pozsonyban és Kassán az elemi iskolákban a gyenge tanulók részére különosztályokat szervezünk ezirányban kvalifikált tanerők vezetésével. Több kelet-szlovenszkozi községbe, ahol a háborusdulások következtében az iskolák elpusztultak és már 8 év óta nincs tanítás, vándoritanitókát küldünk ki, akik 2—3 hónapig tartózkodnak a faluban és a tanköteles gyermekeket megtanítják az írás, olvasás és számolás elemeire. Ugyancsak Kelet-szlovenszkozi a görög katolikus felekezeti népiskolákban az iskolaszékekkel való megegyezés folytán, állami tanerőkkel pótoljuk a hiányokat.

Szubvenciót kapnak a kassai nagyszupában a következő falvak római katolikus népiskolái: Hrdny Stepanov és Lapis-patak, görög katolikus népiskolák: Kis-kolon, Csatirna, Csabaháza, Ortuto, Kecskőc, Bélavésze, Sárosvánik és Izbugyarakitő. Szubvenciót kapnak továbbá az iskolaügyi referátustól az alábbi községek, melyek saját költségükön kötelesek iskolát létesíteni és fenntartani: Sebesvárja, Kánás és Zipov.

Súlyos válság előtt Ausztria közgazdasága

Zimmermann főbiztos távozik? — Általános sztrájk előtt.

(Saját tudósítónktól.) A mai események mindenben arra vallanak, hogy Ausztria gazdasági élete döntő stádiumba jutott. A népszövetségi delegátusok tárgyalásai befejezésükhöz közelednek. Az intern megbeszélések tegnap este véget értek és az újabb nyilvános ülést tartották a delegátusok, melyen Zimmermann népszövetségi megbízott és Kienböck pénzügyminiszter is résztvettek. Az ülés főtárgya a normál-költségvetés felemelése és a hitelmaradék felhasználása volt. Mind a két kérdésben valószínűleg kompromisszumos megoldásra kerül sor. A népszövetségi delegátusok a még itt töltendő két napot arra használják fel, hogy jelentésüket kidolgozzák a genfi tanácskozások részére.

Arról az állásponttól, amely a tárgyalások folyamán kifejeződött, a legkülönbözőbb hírek kerültek forgalomba. Egyes verziók szerint egészen bizonyosra vehető, hogy nem hosszabbítják meg a népszövetségi ellenőrzést és Zimmermann megbízatása január elsejével véget ér. Mások szerint viszont a népszövetségi megbízottak Zimmermann megbízatását egy félévvel meghosszabbítják, ami azt jelenti, hogy időről-időre meghosszabbítják Ausztria gazdasági életét a fémipari munkások és munkaadók közt felmerült konfliktus. A irai napon a tárgyalások megszakadtak és egyes üzemekben megáll a munka. Nem

dolgoznak a munkások az A. E. G. üzemeiben, a Siemens-Schuckert-műveknél, valamint több kisebb gyárban. A sztrájk különösen az elektrotechnikai gyárakban érezhető.

Több más szakmában is súlyos természetű bérmozgalmak indultak meg. A legközelebbi napokban a szállodai és vendéglői alkalmazottak sztrájkja várható. A pékmunkások is most folytattak tárgyalásokat munkaadóikkal. Tízszázalékos béremelésről van szó, mely elől a munkaadók egyelőre mereven elzárkóznak.

Mindezekből következtethető, hogy a legközelebbi napok Ausztria gazdasági életére igen kritikusak lesznek. Nincs kizárva, hogy a jövő héten már valamennyi fémipari üzemben megáll a munka és ez a sztrájk esetleg átterjedhet a többi iparra is, aminek következtében Ausztriát most az általános sztrájk fenyegeti.

Az aggteleki cseppkőbarlang látogatása életveszélyes

A világhírű aggteleki cseppkőbarlang, melyet két évvel ezelőtt adtak át Magyarországnak, a Styx és Akheron barlangfolyókáradásai, a tavalyi hóesés és gyakori nyári zivatarok miatt szánalmas állapotba jutott. Dr. Solds Béla, Borsod-Gömör vármegyék főispánjának vezetésével héttagú bizottság tartott alapos helyszíni szerlelet a megrongált Baradla-barlangban s behatóan foglalkoztak ekkor az építendő aggteleki barlangvasút ügyével is. Az aggteleki vasút építési engedélyét a Magyarországi Kárpát Egyesület kapja meg s az ötvenkét szalalakban a barlang telekkönyvi tulajdonosa lesz. Ezzel a tervvel megközelíthetővé teszik Magyarország legnagyobb természeti képződményét és világhírű nevezetességét s így előreláthatóan éventént tizenöt-huszezer turista látogathatja meg a kilenc kilométer hosszú, gyönyörű cseppkőbarlangot. A barlang kezelését a Kárpát Egyesület veszi át és hosszabb időre olyan vállalkozónak adja bérbe, aki a villanyt bevezetné és a helyszíni nére szállót és vendéglőt is építene. A vilámos villágításához szükséges erőt a barlangban folyó Styx és Akheron vizeses szolgáltatná. A készülő Baradla-Aggteleki vasutról igen becses adatok vannak a barlangkezelők birtokában s az építést Gábor Ernő államvasuti főmérnök fogja vezetni.

Az elátkozott élet

Kóburg Lujza hercegnő és Mattachich-Keglevich gróf szerelmi drámája.

(Útánnomás még részleteiben is!)
REGÉNY. 163

Nem így történt. Az első hetekben valami különös varázslatos hatással volt rá az a körülmény, hogy Mattachich gróffal való találkozására nem a véletlentől, hanem akaratától függött. Csöngetett.

— Kérem az udvarmester urat — adta ki a parancsot és Mattachich már néhány perc múlva lába elé borulhatott. Ez ingerelte, izgatta és kielégítette. De hamarosan megunta. Hiába, az udvar levegőjétől lehet megbántottan, megsértve, feldühödve visszavonulni a saját akaratától, de parancsra megtenni ugyanezt, roppant kellemetlen és keserves dolog, amelyen a büntetésnek minden visszaasztító jellege rajta van. Voltak pillanatok, amikor Lujzát roppant türelmetlenné tette az a körülmény, hogy nem mehetett az udvarba. Vágyott utána és ilyenkor türelmetlen, haragos, kellemetlenkedő és ingerlékeny volt. Ilyenkor Mattachichot is vérig szakálta, megalázta, szemrehányásokat tett neki és apró tüszurásokkal bosszantotta.

Mattachich ilyenkor emberek közé vitte Lujzát. Hangversenyekre, összejövetelekre, színházba, szóval olyan helyekre, ahol Lujza megbámultathatta szépségét, pazar ruhát, nagszerűt ékszereit. Ez igen sokszor lecsillapította Lujzát, mert hiúsága valamelyes módon kielégülést nyert. De Lujza hamarosan rájött, hogy a mostani pompázása és a régi pompázása közötti különbség nagy. A régi időkben a hódolat, a bókolás, szépségének elismerése, ruháinak megbámulása, kincseinek értékelése szinte szivből és hozzáértésből fakadt, most a polgári elemek kritikája, elragadtatása annál kevésbé volt értékes a szemé-

ben, mert valami rejtélyes gunymosolyt fedezett fel arcukon. Különösen a nők dugták össze azonnal suttogva a fejüket, ha ő társaságukban megjelent. Ez bántotta, mert női ösztöne rávezette ennek okára. A nők ilyenkor irigykedtek, de nem szépségén, előkeltségén, pompázó természetén, hihetetlenül izléses ruháin, vagyont csillogató ékszereiben, hanem szerelmében. A nők maguk is szívesen belekóstoltak volna ilyen romantikába, ilyen szenzációs szerelmi kalandba. Végre tényleg nem volt utolsó dolog a nők szemében: odadobni hercegfiát, császári családot, királyi szülőket, főúri környezetet, a Burgot, a gazdagságot, pompát, fényűzést — és feláldozni magát egy férfi szerelméért és elviselni a férj dühét, a császári család megvetését, a királyi szülők átkát, a főúri környezet gúnját, elhagyni a Burgot és választani a szegénységet, a lemondást, a nélkülözést. Mindez középkori szerelmi regények fenséges színeivel vontá be Lujza alakját. Ezért irigyelték a polgári asszonyok. Ez az irigység fájt Lujzának, mert úgy érezte, hogy lelki életének legtitkosabb szentélyébe nyulnak be avatalan és durva kezek. Ettől az irigységtől megborzongott és nem kívánczott többé a nyilvánosság elé.

Mattachich azonban roppant találékony volt. Amikor Lujzára rájött az elkeseredés órája, akkor elvitte őt Drezdába, Boroszlóba, néha Berlinbe, vagy más nagy külföldi városba, ahol Lujza inkognitó maradhatott és szívet-lelékekkel élvezhette a nagy városok minden kulturális szépségét és szemkápráztató pompáját.

Ez a szemkápráztató pompa is egyik fájó sebé volt Lujzának. Nem vehetett magának annyi ruhát, kalapot, cipőt, mint régen. Nagyok okos sakkhuzás volt, amikor Mattachich azt ajálhatta, hogy a kis Dórát vigyék el magukkal, mert az 5 révén több pénz lehet kicsikarni a hercegi férjzét. Ez a mód elsőrangban bevált. Ha fogytán volt a pénz, elég volt, ha Dóra írt apjának. Pénzt kért és a leánya mindig kapott.

módon akarja kijátszani, ezért a kért összegnek csak egy csekély töredékét küldte. Néha azonban ez sem jött meg. A pénz helyett egy dorgáló levél érkezett, amely mindig megrikatta a kis leányt, annál is inkább, mert a pazaflás miatt kapott szemrehányás igazán méltatlanul érte őt, mert hiszen a küldött pénzéből egy krajcárt sem került az ő kis kezébe. Emiatt gyakran voltak heves, szinte kibékíthetetlen jelenetek az anya és leánya között Dóra kezdett terhére válni Lujzának, annál is inkább, mert a leánya szeme kezdett kinyitni, a leánya tulságosan kezdett érni, érezni, gondolkodni és néha olyan kérdésekkel lepte meg Lujzát, amelyekkel nemcsak zavarba hozta anyját, hanem gyakran meg is piritotta. Azután az is kellemetlen volt, hogy Dóra sohasem akarta anyját egyedül hagyni. A legfurfangosabb ötletekkel kellett a leányt a nyakáról leírni, hogy Lujza szabadon találkozhassék Mattachich gróffal. Mind gyakoribbá vált, hogy különféle ürügyekkel Bécsbe küldték s ezek a bécsi utazások annál kellemesebbek voltak Lujzára nézve, mert ilyenkor nemcsak Dóra kellemetlen felügyeletétől szabadultak meg, hanem a kis leányt arra is kitanították, hogy hozzon pénzt Bécsből. Ez a mód kitűnően bevált. Mert levélben hihetetlenül könnyű azt mondani, hogy nem adok, de élszóval ugyanezt mondani egy cirogató, apját becéző, csókoló, kuncogó, simuló leánykának roppant nehéz. Legalább Fülöp nem tudta leánya kérését visszautasítani s csak arra törekedett, hogy a kért összegből legalább valamit visszatartson.

Ez a pénzszerzési mód tehát bevált volna, ha Dóra lassanként mind többször nem kíváncsított volna Bécsbe és lassanként teljesen ott nem felejtette volna magát. Édesanyját oly szívesen a számkivetésbe kísérte leánya, érezte, hogy anyjának terhére van, hogy anyja tüntetően mellőzi és hogy anyja az udvarmestert jobban szereti, mint őt. Ez a felfedezés roppant fájó kicsi szívének. Gyakran töltött álmatlan éjszakákat, amelyeket átsírt. Gondolatokba bontakozó agya összefüggéseket keresett apja hidegsége és anyjának Mattachich iránt kimutatott szemmelátható melegsége között. Az is

feltűnt neki, miért él apja Bécsben, anyja pedig a családtól különváltan Karlsbadban. Rájött, hogy hazugság, hogy anyja beteg, mert anyja sohasem gyógyította magát úgy, mint a többi beteg, aki Karlsbadban kereste egészségét. Ez a felfedezés megdöbbentette. A karlsbadi környezettől semmit sem tudott meg. Anyja, ha ilyen kérdéseket intézett hozzá, megszűnt, apja — szeretetteljesen elhárította a feleletet, mondván:

— Te kicsike vagy még ehhez, majd ha nagyobb leszel, mindent megtudsz és mindent megértesz.

A bátyja, ugylátszott, hogy valamit tud, de minden könyörgését föllyesen leintette:

— Csacsi vagy! Kisleányoknak nem kell mindent az orrukra kötni.

Összeveszés lett a vége a tudakozásnak.

A bécsi cselédektől akart valamit megtudni, azért idszótt szívesen Bécsben, a sok-sok egyéb okoktól eltekintve.

Lujza tehát nem számíthatott olyan egészen biztosan leányára, mint eleinte. Valami lelagadtatlan elhidegülés furdott Lujza és leánya közé. És ez az elhidegülés mind nagyobb lett, mert Dóra nem tudta ellenszenvét Mattachich gróffal szemben elrejtteni és megvetése minden bécsi útja után csak növekedett. Mattachich és Lujza gyakran tanakodtak azon, hogy mit csináljanak a leánykával. Lujza állandóan meg akart tőle szabadulni és visszaküldeni Bécsbe, de Mattachich ragaszkodott ahhoz, hogy Dóra náluk maradjon.

Dóra mégis Bécsben maradt. Egyszer ebéd alatt Dóra észrevette, hogy anyja és az udvarmester az asztal alatt titokban megszoritják a kezüket. A kisleány felpattant, végigmérte mindkettőjüket

— Ez már mégis szemtelenség! — kiáltotta és sirva kiszaladt.

Hiába kérlette anyja, hiába igyekezett véletlennek és véletlen dolognak feltüntetni az esetet, a kisleányt nem lehetett megvigasztalni. Még aznap visszautazott Bécsbe, ahonnan többé nem látogatta meg anyját.

Ez a pénzfórrás is bedugult.

(Folyt. köv.)

Divényi Lajos, Borsod vármegye állam-építészeti hivatalának kulturmérnöke a Syuhvölgyi vasút építéséhez már hozzáfűrt. A rendellenes időjárás következtében ma már a barlang látogatása a legnagyobb mértékben életveszélyes: lépcsői dűledeznek, hidjal pedig rozogák. Az is baj, hogy semmiféle mentőkészülék nincsen a barlangban, a barlang utjait pedig agyagsár borítja. Az aggteleki cseppkő-barlang jösvetői oldala közelében a napokban másodízben újabb cserkészcsapat kezdett önkéntes munkába, hogy a Farkas-völgy felé létesítendő új-barlang kijáratát áttörje. A munkát azonban csak közel száz méter hosszúságban tudták elvégezni, mert igen kemény közegre találtak, melynek kitöréséhez nagymennyiségű robbantószerre van szüksége az expedíciónak.

A barlang rekonstrukcióját és a Farkas-völgy kitérését az újalakítási munkálatok lelkes irányítója: Markó Miklós továbbra is ébrentartja s a tavaszi munkálatokig dűlőre viszi a vasútépítés megkezdését s megfelelő tökélt létesít a fentartás költségeire is.

FORUM

MURÁNY, CSETNEK ÉS SAJÓVÖLGYEK LAKOSSÁGAHOZ!

A republika fennállásának hatodik évében a megnehezült gazdasági viszonyok súlyát a mi vidékünk érzeti legjobban. A forradalom meghozta nekünk is a rég óhajtott szabadságot, de egyúttal szerencsétlen földrajzi helyzetbe jutott bennünket. A mi hármass völgyünk az ország politikai beosztásának valóságos zsákutcája. Vasúti összeköttetésünk csupán a magyar határ melletti Rimaszécsen át van, s így fővárosainktól és termékeink piacaitól katasztrófálisan messze estünk. Katasztrófális helyzetünk teljes megértéséhez elég egy pillantást vetni Szlovénia térképére.

Ezért a szerencsétlen földrajzi helyzetért azonban mi felelősek nem lehetünk, mert nem a mi hibánkból keletkezett, hanem politikai „vis major” idézte elő.

Az országos kormányok azonban az önhibájukon kívül bamba jutott vidékek lakosságának rendkívüli segélykérésekkel, megfelelő intézkedésekkel szoktak segítségre sietni. Ez a kötelessége a mi kormányunknak is!

Ezen erkölcsi kötelesség teljesítésére a kormányunk igen sok megfelelő mód áll rendelkezésére. A régi magyar kormány pl. vidékünk gazdasági helyzetéről informálva lévén, különféle állami támogatással, vasúti tarifa és adó-mérsékléssel tette lehetővé iparunk és kereskedelmünk exisztenciáját s ezáltal népünk megélhetését biztosította.

Az előtt képviselőink a magyar állameszmét szolgálták ugyan, de mégis igyekeztek népünk megélhetése érdekében a kormánynál minél többet elérni. Az itteni vállalatok indokolt kérelmeit hathatósan támogatták s ezáltal a földművelésből megélni nem tudó népnek is módot nyújtottak a hiányzó jövedelem pótlására.

Mi hasonló jellegű támogatásnak egyelőre nyomait is alig látjuk, habár talán sehol sem volna indokoltabb és sürgősebb, mint a mi hármass völgyünk vidékén.

A kormány köztársaságunk gazdasági helyzetét a külföld által is elismert igyekezettel és sikerrel irányítja. A mi speciálisan szerencsétlen földrajzi elhelyezkedésünk azonban a republika egészséges testének vérkeringéséből elzárt, alakított részévé tett bennünket. Ez a testrészt csak a rimaszécsi vasút egyetlen érén át közlekedhetik a távolfekvő központi szervekkel s különleges intézkedések nélkül valószínűleg gazdasági elhalásra van ítélve. Hisszük azonban, hogy vidékünk helyzetéről informálva, a kormány bizonyára hajlandó lesz arra, hogy két nagy járás összlakosságának exisztenciája érdekében megfelelő intézkedéseket tegyen.

Ebben a meggyőződésben sürgős feladatunknak tekintjük, hogy a kormány szakszerű informálása céljából nagyarányú szervezkedésre hívjuk fel a rócei és rozsnói járás iparvállalatait, kereskedőit és földművelő gazdáit. Alkossuk meg a Murány, Csetnek és Sajóvölgyek vidékének gazdasági érdekvédő egyesületét, melynek irodája átvénné az érdekeltek panaszait s összegyűjtve, megfelelő módon és formában, az indokolt kívánásokat a kormány elé terjesztené. Megfelelő összeköttetések megteremtése révén az egyesület gondoskodna arról is, hogy ezek a memorandumok az illetékes helyeken jóindulatra találjanak.

Minden itt lakónak könnyű belátnia, hogy valamit a saját érdekünkben sürgősen tennünk kell, különben vidékünk gazdaságilag teljesen tönk्रे megy.

Ettől a tudattól indítva, felhívjuk közre-

működésre mindazokat, akik tehetségüket ezen nemes közcél szolgálatába állítva, a hármass völgy lakossága érdekében hajlandók némi időt és fáradságot áldozni.

Szíves jelentkezéseket és idevágó komoly in-

dítványokat kérnek a kezdeményezők:

Faix József,	Kuzmány Jenő,
v. postamester,	ev. lelkész,
közs. biz. tag.	járási biz. tag.

Slavošovcén.

Drágasági vita a nemzetgyűlésen

A kormány erélyes rendszabályokat helyez kilátásba.

Prága, szept. 5.

(Saját tud. táv.) A nemzetgyűlés őszi ülészakának első ülését délután 6 órakor nyitotta meg Tomašek elnök. A lapunk más helyén ismertetett pénzügyi javaslatokat átutalták a pénzügyi bizottsághoz.

Franke közlelmenezésügyi miniszter a drágaság kérdésében benyújtott sürgős interpellációra válaszol. Megállapítja, hogy a köztársaság ezidei gabonatermése alulmarad a tavalyin. Az import tekintetében számbajöhető országok közül Magyarországon a termék szintén gyenge, Jugoszláviában, Romániában és Oroszországban pedig egyenesen rossz. Ilyen körülmények között az amerikai gabonapiacra vagyunk utalva és az ottani szilárd árhoz kell igazodnunk. A jelenlegi helyzetben lehetetlen a gabonáarak közeli esésére számítani. A kormány a drágaság leküzdésére megtett minden intézkedést, gondoskodott a belföldi cukor árának a mai nívón álló maradásáról, a sör árát maxirálta és gondoskodott, hogy a gyümölcs és a zöldség a közvetítő kereskedelem kizárásával a mezőgazdasági szövetkezetek útján közvetlenül kerüljön a fogyasztókhoz. A vasúti minisztérium gondoskodott a közszükség-

leti cikkek tarifájának leszállításáról. A lisztrel való üzérkedés megakadályozása céljából elrendeli a rejtett lisztkészletek összeírását. Az igazságügyminisztérium utasította a hatóságokat, hogy a legerélyesebb eszközökkel törjék le az uzorát és a spekulációt. Törvényjavaslatot terjeszt be a liszt egységes kiörletéséről, amely lehetővé teszi a gabona 65 százalékának főzöliszté való felhasználását. Az egységes liszt típus mellett könnyen keresztülvihető a lisztár szabályozása is. A kormány előkészíti a gabonakereskedés és termékek behozatalának felszabadtását, kartellelles törvényjavaslatot fog a monopoliomok letörésére és az áremelkedés megállítására benyújtani és törvénybeiktatja a fogyasztó- és munkáskamarák felállítását. Csak a termelők és fogyasztók közti szoros kontaktus révén érhető el a közszükségleti cikkek árának esése.

Johanis (cseh szoc. dem.) szemére veti az iparospártnak, hogy nem a kisemberek, hanem az uzorások érdekeit képviseli.

Beran (cseh agrárpárt) a paritás helyreállítását követeli a mezőgazdasági és ipari termékek között.

Nagyfontosságú pénzügyi javaslatok szerepelnek a nemzetgyűlés őszi munkarendjén

A befevők védelméről szóló törvény. - A kisvagyonu hadikölcsöntulajdonosok kötvényeit 30 százalék értékű cseh-szlovák kölcsőnpapírokra cserélik be.

Prága, szept. 5.

(Saját tudósítónktól.) A nemzetgyűlés most összeült ülészakája a szociális biztosításról szóló törvényen kívül számos nagyfontosságú pénzügyi törvényjavaslatot vesz tárgyalás alá, melyek a közönség részére lényeges könnyítéseket jelentenek.

Mindenekelőtt a befevők védelméről szóló törvény kerül a parlament elé, melyet négy külön törvénytervezettel szabályoznának, még pedig a pénzintézetek és hitelezők oratoriumának védelméről, a betétkönyvekről, bankrészevényekről és bankellenőrzésről, továbbá a bankároknak az értékpapírok megőrzése körüli kötelességeiről és végül a köztársaság pénzintézetei részére létesítendő alapról szóló törvényjavaslatokkal. Ez a négy javaslat van hivatva a háboru utáni zvaros közzgazdasági viszonyok, a valutaingadozások, az infláció és defláció okozta pénzügyi nehézségek korlátozására. Tárgyalás alá kerül a hadikölcsöntulajdonosok beváltásáról szóló törvény is és a háboru alatti állami szállítások követeléseinek átvétele.

Különösen a hadikölcsön rendezése életbevágó fontossága, mert számos magánemberen kívül, akik utolsó garasukat hadikölcsönbe fektették, több község és árvakaszszja is érdekelve van. A hadikölcsönök rendezéséről szóló törvény tárgyalását már kétszer elhalasztották, de most remélhető, hogy legalább a kisebb jegyzések tulajdonosai legalább pénzüik egy részéhez jutnak, bár a Tribuna értesülése szerint a kötvénytulajdonosok nem kapnak készpénzt, hanem a 25.000 koronánál kisebb vagyonu hadikölcsöntulajdonosok kötvényeit minden újabb kölcsönjegyzés nélkül becserelelik. 100 korona névérték mellett 75 korona névértékű 3 százalékos beválthatatlan államkötvényekre. A becserelésben csak azok vehetnek részt, akik legalább 1924. január 1. óta a köztársaság területén laknak. A beváltandó kötvények névértéke nem haladhatja meg a százezer koronát. Az államkötvények csak 1925. január 1-től

kamatoznak és így az 1918-tól 1925-ig esedékes 36 korona kamat nem kerül kifizetésre. Miután a kérdéses cseh-szlovák kötvényt 100 koronás névérték mellett a prágai tőzsdén 30 koronával jegyzik, becserelés esetén a tulajdonosok 70 százalékos devalvációval jutnak pénzükhöz.

A 25.000 K-nál nagyobb vagyonnal rendelkező hadikölcsöntulajdonosok nem kapnak a régi rendelkezésekben tartalmazotaknál nagyobb kedvezményt.

A LOMBARDIROZOTT KÖLCSÖNKÖTVÉNYEK.

A jelzáloghitelező köteles az adós utasítására a hadikölcsöntulajdonosok becserelés céljából benyújtani és a kapott hitelleveleket az elzálogosított hadikölcsöntulajdonosok helyébe zálogul elfogadni és az adós kérésére a lombardzálogot a kereskedelmi fedezet nagyságára akkor is leszállítani, ha az ellentétben lenne az előzetes meggyezésessel.

Ha az adós a IV. államkölsönről szóló törvény 3. szakasza szerinti privilegizált egyén, akkor a hitelezőnek a hadikölcsön becserelése céljából való letébehelyezéséről számított egy éven belül nem áll jogában a lombardhitelt fölmondani s nem áll jogában az 1924. január 1-re megállapított kamatlábat fölemelni, ha az adós a hitelezővel való jogviszonyából származó kötelezettségeinek eleget tesz.

A lombardhitelezőnek kötelessége abban az esetben, ha a hadikölcsönt a IV. államkölsönről szóló törvény, vagy az új törvény 23. szakasza értelmében nem vette át, a becserelésre adott kártalanítási adósságvárást bizonyos adóssoktól az adósság teljes kielégítése gyanánt elfogadni abban az esetben, ha az adósságot a hadikölcsön fedezi és ha a hadikölcsöntulajdonosok összege nem tesz ki 20.000 koronánál többet és a tulajdonos megadózható évi jövedelme az 1923. adóévben nem haladta túl a 30.000 koronát.

Abban az esetben, ha az adós csupán 10.000 korona névértékű hadikölcsöntulajdonosa és ha a megadózható jövedelme az 1923. évben nem multa fölül a 15.000 koronát, akkor a hitelező köteles ezenkívül egy a kamatot,

mint a hadikölcsöntulajdonosok lombardirozásából származó egyéb illeteket leírni.

A hadikölcsöntulajdonosok a vagyondézmá és a vagyonnövekedési adó szempontjából a névértékük 40 százalékával értékelik.

Azokat a hadikölcsöntulajdonosokat, amelyeket nem fordítottak a IV. államkölsön fizetésére és amelyeket nem nyújtottak be a jelen javaslat szerinti kártalanítási címletekre való becserelésre, egyáltalán nem számítják be a vagyondézmába és a vagyonnövekedési adóba.

Az összeírás után a hadikölcsöntulajdonosok köztölt üzletek nem fognak jogérvénnyel bírni és nem lesznek perelhetők.

A másik törvényjavaslat 3000 Csehszlovákia területén levő cégnek a régi monarchiával szemben fennálló 700 millió koronát kitevő követelését fogja rendezni.

A követeléseket minden 100 korona után 50 korona névértékű 3 százalékos államkölsönnel egyenlítik ki.

Végül törvény készül egy állandó alap létesítéséről, amelyből a háboru utáni viszonyok által előidézett károkat, csapásokat enyhítené a kormány

és az egyenes adók fizetésénél alkalmazandó rendkívüli könnyítésekről szóló törvény.

Esküvő helyett fogház

Rosszul sikerült férjhezmenési kísérlet.

Budapesti jelentik: T. Erzsébet, T. Lujza és T. Irma — három nővér. Három rendkívül elegáns, feltűnően szép, fiatal leány. Testvérek. 1921-ben repatriáltak Budapestre. De van egy negyedik testvérük is: T. Gizella, Gizella a legfiatalabbik négyük között, alig 16 éves kislány s mégis a bíróság elé és a börtönbe juttatta a három idősebb nővérét.

T. Gizella a Szénássy Gyula-cég alkalmazottja volt tavaly. A rendkívül jó családból származó kis Gizellát azonban elszédítették a selymek. A sok átsírt estének következménye az lett, hogy T. Gizella lassanként szalagokat, selyemmaradékokat és szöveteket kezdett haharordani. Otthon aztán készültek az új ruhák

s vasárnap délelőttönként nagy feltűnést keltettek a dunaparti korzón az elegánsan kiöltözködött T. lányok.

De nem tartott sokáig a lányok között az elegancia pünkösdi királysága. A Szénássy-cég egy napon rajtakapta a kis háziszarkát. Nem volt kimélet, lopás miatt feljelentették Gizellát és a három nénjét pedig orgazdaság miatt.

Dr. Gyene Zoltán bíró elé azonban most csak az orgazdák kerültek, Gizella, a tolvaj kikerült az ítélkezés alól, mert a cég időközben visszavonta a feljelentést. A három orgazda, a három fiatal, feltűnően szép lány felett csak a vasárnapi korzón megmutogatott elegáns ruhákért.

— Tessék elképzelni helyzetünket — mondotta a legidősebbik zokogva —, urilányok vagyunk s ugy kellett öltözködnünk, mint az utolsó munkáslányoknak. Odahaza Nagyváradon becéztek bennünket, jó dolgunk volt, felt mindenre. Itt azonban hiába dolgozott mind egyikünk, még egy művirágra sem tellett kalapunkra. Nem akadt kéro. Istenem, én már 24 éves vagyok, a többiek jönnek utánam — mit csináljunk? Azt terveztük, hogy a szép ruhákkal kiereszakolunk magunknak egy-egy férjet s aztán visszaadunk majd mindent a Szénássy-cégnek. Nem sikerült, most se ruha, se éri, se semmi...

Jöttek a tanuk. Terhelősen vallottak mind. Arról vallottak, hogyan öltözködtek ki egyszerre a T.-lányok, milyen rangos ruhákat csináltak maguknak s egy házmasterné arról vallott, hogy a szegénysorsu lányok milyen puccosan flangáltak a korzón.

— Kár volt pedig ugy erőlködniök, még se kaptak férjet — állapította meg kárörömmel a házmasterasszony.

A bizonyítási eljárás befejezése után dr. Gyene Zoltán bíró bűnösnek mondotta ki a három lányt orgazdaság vétségében s mind egyiküket egy-egy hónapi fogházbüntetésre ítélte.

A négy T.-lány összeborult, átkarolták egymást s élesen kezdtek visitózni. A bíró már a következő ügyet akarta elővenni, jött is a vádlott, egy hatalmas, torzonborz rabló, leült s is a vádlottak padjára, de a négy leány összebujva csak sirdogált ott, hol halkán, hol kitorve — két fogházrnek kellett 5ket kituszkolni a teremből.

— Fölhívás a t. vevőközönséghez. Ha tudatosan akarja őszi és téli ruháit beszerezni, úgy csakis Fehér ruháüzletet keresse fel, Košice, Fő-utca 7, ahol óriási választékot talál Persiáner és Opposum kabátokban. Dán bőrkabátok egyedüli lerakata. Iskola-öltönyök 85 Kk.

MEGNYILT!

MEGNYILT!

FODOR és WEISZ

uridívat-üzlete, Košice, Fő-u. 35.

kalap, fehérmű, nyakkendő

és egyéb uridívat különlegességek nagy választékban jutányos árak mellett.